

Wat zeg je bij het condoleren?

Veel mensen vinden het lastig om de juiste woorden te vinden na een overlijden. Want wat moet je nu eigenlijk zeggen bij het condoleren? En moet je iemand thuis bezoeken of juist niet?

Condoleren na een overlijden

U kunt op verschillende manieren condoleren en uw steun betuigen, zoals met een kaart of een briefje, het sturen van bloemen, een telefoontje of een bezoekje. De meest voorkomende manier van condoleren is persoonlijk bij een begrafenisplechtigheid of crematie. Wat u moet zeggen of wat de tekst op uw kaart moet zijn, is helemaal aan u. Alles wat recht uit uw hart komt is goed. En heeft u geen woorden voor dit verlies? Dan laat u dat gewoon weten! 'Gecondoleerd met uw verlies' is altijd gepast als u de familieleden niet goed kent. Als u de nabestaande wel kent, kunt u iets persoonlijks zeggen, zoals een herinnering aan een mooie eigenschap of situatie die u samen met de overledene heeft beleefd. Na het overlijden van een dierbare doet een persoonlijk woord vaak goed. Ook met een omhelzing of handdruk kunt u uw medeleven uitdrukken.

Tekst condoleance kaart

De condoleancetekst op de kaart kan een korte tekst zijn waarmee u uw medeleven toont. Denk bijvoorbeeld aan het eerste wat in u opkwam toen u het nieuws vernam.

Enkele voorbeelden zijn:

- Gecondoleerd met dit grote verlies.
- Wij wensen u/jullie/jou veel sterkte.
- Wij wensen u/jullie/jou veel sterkte in deze moeilijke tijd.
- Geen woorden voor!
- Veel sterkte de komende tijd.

Vindt u het lastig om uw gevoelens te verwoorden? Dan kunt u ook denken aan de tekst van een passend gedicht of lied.

Tijdens de condoleance na de uitvaart

Meestal komt de familie iets later binnen dan de overige gasten. Dit omdat zij vaak als laatsten afscheid nemen. Vaak is er een tafel voor hen gereserveerd. De uitvaartverzorgster vraagt meestal om de nabestaanden, zo net na het afscheid, wat tijd te geven om bij te komen. Meestal mengen zij zich daarna onder de gasten en kunt u hen condoleren. De lange rij van vroeger om de nabestaanden te condoleren komt praktisch niet meer voor. Vaak is het samenzijn na de uitvaart, ondanks het verdriet, ook een beetje een reünie. Mensen hebben elkaar lang niet meer gezien en willen even bijpraten. Volgens de regels is het gepast om hiermee te wachten tot na het condoleren. Het is goed om daarbij rekening te houden met de nabestaanden. Luidruchtig lachen en praten is meestal niet gepast na een afscheid.